

ת"פ 30800/12/15 - אגף המכס והמע"מ - ירושלים נגד שלמה בן לולו

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 30800-12-15 אגף המכס והמע"מ - ירושלים נ'
בן לולו

בפני
בעניין: כבוד השופט שמואל הרבסט
אגף המכס והמע"מ - ירושלים

המאשימה

נגד

שלמה בן לולו

הנאשם

גזר דין

כתב האישום והסדר טיעון

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות לפי חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן: "**החוק**"), לאחר שכתב האישום תוקן במסגרתו של הסדר טיעון.

החלק הכללי בכתב האישום מתאר כי הנאשם נרשם על פי החוק כ"עוסק מורשה" בתחום הצבעות בשנת 1984.

הנאשם ביצע עבודות בנייה באמצעות פועלים שגייס למטרה זו, וככיסוי על שכר עבודתם, ניכה חשבוניות מס על שם עוסקים מורשים שונים, למרות שלעוסקים אלה לא היה קשר לעבודה שבוצעה.

האישום הראשון מתייחס לתקופה שבין 7/11 עד 5/13 ומתאר כי על מנת להקטין את הכנסותיו החייבות במס, כלל הנאשם בדו"חות התקופתיים שהגיש, כמס תשומות, את סכום המס הנקוב בחשבוניות על שם חמישה עוסקים מורשים שונים, בסך כולל של 5,823,249 ₪, אשר המס הכלול בהן הוא 955,270 ₪ (להלן: "**החשבוניות הפיקטיביות**").

בפועל לא נעשתה עסקה בין העוסקים המורשים לבין הנאשם, ולכן לא ניתן היה לנכות תשומות בגין חשבוניות אלה.

הנאשם ניכה מס תשומות מבלי שיש לו לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק במטרה להתחמק מתשלום מס תשומות בסך של 398,950 ₪, וכן הגיש דו"חות תקופתיים הכוללים ידיעות כוזבות וזאת במטרה להתחמק מתשלום מס.

בעטיים של פעולות אלו- הורשע בעבירה של ניכוי מס תשומות בלי שיש לו לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק וזאת במטרה להתחמק מתשלום מס, בניסיון מחמירות-עבירה לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק יחד עם סעיף 117(ב)(3) לחוק. סעיף "נסיבות מחמירות"- העברין במעשיו הביא להשתמטות מתשלום מס, בסכום העולה על כפל הקנס בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

בנוסף, הגיש הנאשם דוחות הכוללים ידיעה לא נכונה בלא הסבר סביר, כאשר סך המס הכלול בדו"חות הוא 556,320 ₪, במטרה להתחמק מתשלום מס ובגין כך הורשע בעבירה לפי סעיף 117(א)(3) לחוק.

האישום השני מתאר כי הנאשם לא הגיש 8 דו"חות תקופתיים לתקופה שבין 9/14 ועד 4/15, כאשר סך המס הכלול בדו"חות אלה הינו 350,000 ₪.

סכום זה לא דווח לשלטונות עד היום, ובגין כך הורשע הנאשם בעבירה של אי הגשת דו"חות תקופתיים במועד, לפי סעיף 117(א)(6) בקשר לסעיף 67 לחוק, ותקנה 20 לתקנות מס ערך מוסך, תשל"ו-1975.

תסקירי שירות המבחן

תסקיר ראשון בעניינו של הנאשם נערך ביום 30.11.17, וממנו עולה שהנאשם הינו בן 55 שנים, נשוי ואב לשישה ילדים בוגרים, מתגורר עם משפחתו בשכונת גילה בירושלים.

אחיו הצעיר של הנאשם נפטר כתוצאה מתאונת אופנוע לפני כ-13 שנה, והמשפחה חוותה בשל כך טראומה קשה, במיוחד הנאשם אשר עבד עמו והיה קשור אליו מאוד.

הנאשם שירת שירות צבאי מלא בתפקיד כבאי אש תעופתי בחיל האוויר. במהלך השירות הצבאי נחשף לשימוש בחשיש, אך מאז נגמל. מזה 9 שנים, הוא נמצא בטיפול נפשי.

בשנת 1992 הקים הנאשם עסק לעבודות צבע ושיפוצים כעצמאי והצליח מאוד, אך לפני 8 שנים חווה פגיעה משמעותית וירידה בהכנסותיו, לאחר שיזם שהכיר ועמו היה לו הסכם חד צדדי נעלם, ונותרו לו חובות כבדים.

בעקבות זאת, הנאשם נאלץ למכור את הבית שבו התגורר ונקלע לקריסה כלכלית בהיקף של מיליוני שקלים. הוא הסתבך עם השוק האפור וקיים גם הליך אזרחי בבית המשפט המחוזי בעניינו. הנאשם היה נתון באופן תמידי בחובות עמוקים, נטל החלטות כאשר היה מחוסר עובדים והתחיל להפעיל קבלנים, ובשלב מסוים עשה בחירות פיזיות כדי לעמוד בלחץ ולהרוויח כסף.

הנאשם תיאר כי ניהל את כספיו באופן לקוי ולא הצליח לצאת מהחובות הגבוהים אשר הגיעו להיקף של מיליוני שקלים, תוך שדאג להסתרת מצבו, דבר שהביא למתח נפשי ולחצים.

בשנתיים האחרונות הוא מתקיים מהכנסתה של אשתו ותמיכת אמו והציג אישורים על צווי עיקול בהוצאה לפועל, עיקול חשבון בנק וחוב למוסד לביטוח לאומי.

שירות המבחן התרשם כי נפילתו הכלכלית של הנאשם עומדת ברקע לביצוע העבירות, אשר מהוות עבורו הסתבכות יחידה עם הדין פלילי.

ביחס לעבירות, שירות המבחן התרשם, כי הנאשם מקבל אחריות מלאה. הוא מסר שבכוונתו היה לשלם חובותיו במועד מאוחר יותר, אך לא עשה כן בשל המתחים הכלכליים, החרדה והצרכים הקונקרטיים.

כיום הנאשם נמצא במתח רב בשל ההליכים המשפטיים נגדו וחושש מפני השלכותיהם.

שירות המבחן התרשם כי על אף הרקע המורכב ממנו הנאשם בא, כפי שפורט באריכות בתסקיר, הוא משקיע מאמצים בשיקום עצמו, בפרנסת המשפחה וחובותיו, וצועד בכיוון של בניית מסלול המשך עתידו.

ההליך המשפטי והמשטרי היה בעל אפקט מרתיע וגרם לנאשם לבחון התנהלותו ולגלות מודעות לבעייתיות בהתנהלותו והוא מגלה מוטיבציה להימנע ממעורבות פלילית נוספת ונכונות לשתף פעולה עם שירות המבחן.

באותו השלב, המליץ שירות המבחן כי הנאשם ישתתף בקבוצה טיפולית ייעודית לעבירות מרמה, ויוטל עליו עונש מוחשי של עבודות שירות וצו מבחן. צוין כי עונש של מאסר בפועל עלול לגרום לפגיעה ורגרסיה במצבו וחוויה של נסיגה ויחבל בתפקודו האישי והמשפחתי והמשך ההתפתחות התקינה של חייו.

בתסקיר מיום 7.3.18, דווח כי הנאשם עמד בקשר עם שירות המבחן, הגיע לשיחות פרטניות ושיתף בהשלכות השונות של מעורבותו בעבירות הפליליות.

הנאשם הביע רצון משמעותי להשתתף בסדנת "פעמונים" העוסקת בלמידה של ניהול כלכלי נכון, איזון משק הבית, מודעות להרגלי הצרכנות ושינויים, הקניית מיומנות להתנהלות מול גורמים ומוסדות כגון מס הכנסה, הוצאה לפועל וכו', ולצורך בחינת השתלבותו בקבוצה, נתבקשה דחייה בת 3 חודשים.

תסקיר נוסף מיום 26.6.18 מלמדנו כי הנאשם השתתף בסדנת "פעמונים", הגיע באורח סדיר לכל המפגשים, שיתף פעולה ותרם מאוד לקבוצה. התהליך תרם לו וכיום הוא מעוניין בכנות לבצע שינוי בחייו, הן בתחום הכלכלי והן בתחומים נוספים והוא הביע מוטיבציה להמשיך את התהליך ולהמשיך בליווי פרטני של עמותת "פעמונים" גם לאחר הסדנה.

בנוסף, השתתף הנאשם בקבוצה טיפולית ייעודית לעברייני מרמה בשירות המבחן, הגיע לכל המפגשים, ביטא חשיבות להשתתפות ולערך הטיפולי שלה. דווח כי הוא משתתף בולט בקבוצה, קשוב לאחרים ומשתף מעולמו, אולם מאחר שמדובר בשלב התחלתי בקבוצה, טרם ניתן היה להעריך את מידת התרומות.

הנאשם הביע תשיות ועייפות מניהול אורח חיים כושל ורצון לקבלת עזרה לצורך המשך ניהול אורח חיים תקין.

שירות המבחן התרשם מרצון כן של הנאשם לעבור תהליך טיפולי לשינוי דפוסים, ולנוכח שיתוף הפעולה מצדו, הומלץ על דחייה קצרה נוספת בת ארבעה חודשים, במהלכה ימשיך השתתפותו בקבוצה, ועם סיום התקופה יוגש תסקיר משלים אודותיו.

הטיעונים לעונש

ב"כ המאשימה טענה כי מדובר במקבץ עבירות חמורות המצריך ענישה מחמירה ומרתיעה, ובמיוחד בעת שהנאשם לא הסיר את מחדליו האזרחיים ולא שילם את חובותיו.

משום כל אלו, עתרה היא למתחמי ענישה שונים המתאימים לכל אחת מהעבירות המיוחסות לנאשם ומשום כך סברה היא כי עונשו ההולם צריך שיעמוד על **18** חודשי מאסר בפועל ממש, מאסר מותנה וכן קנס בגובה של 5% מהיקפו של המחדל.

הסנגור המלומד טען מנגד, כי לנאשם לא היו כל כוונות זדון בעת שביצע את המיוחס לו בכתב האישום המתוקן, וכי

מדובר היה בתקלה כלכלית אשר הביאו להסתבכות, אך אין מדובר בשיטה או בהתנהגות עבריינית מובהקת, והנאשם מוכן ומזומן לכל טיפול או שיקום אשר יומלץ בעניינו.

מטעמו של הנאשם, העיד **מר אשכנזי**, חברו של הנאשם אשר תיאר כאדם אשר "**נעקץ מתוך תמימות**" והוא נוצל בשל טוב ליבו ועל כן יש לשלבו בהליך טיפולי - שיקומי ולא בבית האסורים מאחר ו"**אין מה לדבר על בית הסוהר**".

הנאשם בדברו האחרון, טען כי הוא מבקש להביע חרטה על מעשיו וביקש הקלה בעת גזירת דינו. לדבריו הוא סובך על ידי אחרים והולך שולל, ועל כן יש להקל בעונשו.

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

הנאשם הורשע בעבירות מיסים, אשר בהן מוגן הערך החברתי של שמירה על הקופה הציבורית אליה מוזנים כספי המיסים, והערך של השוויון בנשיאה בנטל תשלום המיסים. על אף שאין בעבירות אלה פעולה פיזית של הושטת יד אל כספי הציבור, זוהי בדיוק משמעותן של עבירות המיסים.

החומרה בעבירות המיסים נובעת מהקלות היחסית שבביצוען, לעתים במחדל, תוך אי מסירת דיווח נדרש על ההכנסות מחד, והקושי בגילויין ואיתורן בידי הרשויות, מאידך.

נוכח הפגיעה הקשה של עבירות אלה בציבור, התוצאה של הרשעה בביצוען היא על פי רוב ענישה הכוללת מאסר בפועל לצד ענישה כלכלית (ר' רע"פ 1688/14 **כץ נ' מדינת ישראל**, מיום 9.3.14).

האישומים שלפניי מלמדים על שני אירועים עברייניים. כל אחד מהם מתייחס לתקופה שונה ומייחס לנאשם עבירות שונות, ולכן, משלא נמצא בין האישומים קשר הדוק, לא כרונולוגי ולא מהותי - הרי שמדובר בשני אירועים אשר לכל אחד מהם יקבע מתחם עונשי נפרד.

נסיבות ביצוע העבירות **באישום הראשון** מתארות תקופה משמעותית, שנמשכה קרוב לשנתיים ימים, אשר במהלכה הנאשם כלל הנאשם בדו"חות התקופתיים שלו חשבוניות עבור עסקאות שלא ביצע. בכך נהג הנאשם בעורמה ותחכום, תוך שהונה את רשויות המס, מתוך מטרה להתחמק מתשלום מס.

הסכומים אשר הנאשם נמנע מתשלומם משמעותיים הם ויש בהם כדי ללמד על עוצמת הפגיעה הכלכלית העולה ממעשיו, ועל עוביו וסמיכותו של המסך אותו הוריד הנאשם על עסקיו על מנת שרשויות המס לא יקבלו לעיניהם שיקוף אמיתי ותמונה אוטנטית של עסקיו.

האישום השני מתאר עבירה שונה, לאחר שהנאשם נמנע מלהגיש 8 דו"חות שהיה מחויב בהגשתם, במשך 8 חודשים. סכום המס שהנאשם נמנע מלדווח עליו בדו"חות אלה הגיע לסך של 350,000 ₪.

הנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירות הוא נזק כספי הנובע מגריעת כספי המיסים שהיה על הנאשם לשלם.

על הסיבות אשר הביאו את הנאשם לבצע את העבירות שופך אור תסקיר שירות המבחן, המתאר את המפלה הכלכלית

אליה נקלע הנאשם עובר לביצוע העבירות, היקלעותו לחובות, ההכרח למכור את בית מגוריו והצורך להמשיך ולהתקיים לצד המצוקה והקושי הכלכליים אשר נראה כי הביאו לקשיים נפשיים משמעותיים. המשבר הכלכלי הביא את הנאשם להתנהלות כושלת, אשר כחלק ממנה ביצע את העבירות המיוחסות לו.

לצד הבנת נסיבות אלה, יש להדגיש כי אין במצבו הכלכלי של הנאשם להצדיק את מעשיו, והוא צריך היה להימנע מכך, גם בנסיבות אלה.

לאחר שנתתי דעתי לערכים המוגנים, לפגיעה בהם בנסיבות ביצוע העבירות, ותוך התחשבות בענישה הנוהגת בעבירות דומות ממין העניין, אני קובע שמתחם הענישה נע במקרה זה בין **8-18** חודשי מאסר בעטיו של האישום הראשון. עבור האישום השני, נע מתחם העונש ההולם בין **מספר חודשי מאסר אשר יכול וירוצו בעבודות שירות ועד לשנת מאסר בפועל ממש**, והכל יחד עם ענישה נלווית צופת פני עתיד וענישה כלכלית.

העונש המתאים

הנאשם, בן 56 שנים כיום.

הנאשם הודה בעבירות המיוחסות לו ונטל אחריות מלאה על ביצועו, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן.

מאז ביצע הנאשם את העבירות האחרונות חלפו שנתיים, אשר במהלכן השקיע את מלוא כוחותיו בהליך השיקום במסגרת שירות המבחן. הנאשם השתתף בקבוצה טיפולית ייעודית, בקבוצה של עמותת "פעמונים" כמתואר, והכל תוך שהוא יורד לשורש הבעייתיות שהביאה אותו לעבור את העבירות.

העבירות שביצע הנאשם כאן, מהוות הסתבכות יחידה לנאשם, אשר לא הורשע בעבר בעבירה כלשהי.

הנאשם ביצע את העבירות על רקע המשבר הכלכלי אליו נקלע, אך על אף מצבו הכלכלי הקשה גם כיום, הוא גייס כוחות ומשאבים רבים ועשה מאמצים משמעותיים לתיקון מעשיו.

הנאשם השתתף בהליך טיפולי המיועד לאנשים שבצעו עבירות דומות, העמיק בנסיבות שהביאו אותו לבצע את העבירות, והכל תוך שיתוף פעולה עם שירות המבחן ורשויות אכיפת החוק.

כל אלו מלמדים כי הנאשם דן עומד בתנאי החוק ויש להגדירו כמי "שהשתקם" או שיש סיכוי של ממש כי ישתקם. אכן, צודקת באת המאשימה בטיעוניה כי בעבירות מס לא קיים שיקום מובהק כפי שקיים, כך דרך משל, בעבירות הקשורות לסמים מסוכנים, שהרי ממה ישתקם עבריין המס? מאהבתו לממון? הרי אהבה זו משותפת לכל בני האדם, מי יותר או מי פחות, וכיצד יגמל הנאשם מנטייה טבעית זו?

טיבו של האדם הוא לצאת לעמל יומו ו"בנפשו יביא לחמו" (מתוך תפילת ונתנה תוקף הנאשמת בימים נוראים). וכשהביא העמל את לחמו לביתו, שומר הוא עליו מכל משמר ורוצה הוא להביא טרף ממוני נוסף למשפחתו ולבני ביתו, ומכאן תאוותו הממונית. אלא שהשיקום מנתב תאוה טבעית זו למימדים נורמטיביים ואנושיים, ומלמד את המשתתפים בו למצב את כוחם ותאוותם, ולהוציאה אל הפועל בדרך הישר. משעשה כך הנאשם, הרי שמקומו נמוך יהיה מסיפם העונשי התחתון של המתחמים העונשיים אשר צוינו לעיל.

אולם, ככוחו של השיקום, כך כוחה של ההקלה העונשית הבאה בעקבותיו תוך התחשבות בחומרתם של המעשים הפליליים המיוחסים לנאשם. כאיזון לשיקום, ניצבת לה חומרתה של העבירה ופניה מחמירות הן, מחמירות ונוקשות, והיא מצרפת עימה לסייעתה הקטגורית אף את מחדליו האזרחיים של הנאשם אשר נותרו כמעט כשהיו, מצבה אילמת לפשעיו. משולש גבולות זה מאזן האחד את חבירו, זה מושך לכיוון בית האסורים וזה מפזר סלחנות ו"דוחף" אל מתחת למתחמי הענישה הראויים, אך בסופו של יום - משום כל אלו ובהתחשב גם בהתרשמות קצינת המבחן, לפיה הנאשם השתקם באופן ראוי, אך לנוכח הצורך בענישה הולמת, בהתחשב בחומרת העבירות, כפי שהדבר בא לידי ביטוי לעיל, עונש אשר לא יהיה בו רכיב של מאסר בפועל, לא יהלום את מעשיו של הנאשם. הוספתי לכל אלו את מצבו הבריאותי ואת נתוניו האישיים, ומקווה אני כי התבשיל העונשי אשר נרקח נכון הוא ומתאים בנסיבותיו לעברות ולנאשם דנן.

לסיום, אציין כי דרישתה העונשית של המאשימה הגיונית היא, אולם השיקום ונתונים האישיים הביאו להטלת מאסר מתון על הנאשם, וכך אקבע.

נוכח כל האמור לעיל, לאחר שנתתי דעתי לכל השיקולים הנדרשים, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- 1. ששה (6) חודשי מאסר לריצוי מלא בפועל. הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בבית המעצר "ניצן" אשר ברמלה, וזאת ביום 1.5.19 עד לשעה 10:00.**
- 2. שלושה (3) חודשי מאסר שאותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים ממועד מתן גזר דין זה על כל עבירה לפי חוק מס ערך מוסף ופקודת מס הכנסה.**
- 3. קנס בסך ₪ 5,000 או 50 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.6.20.**

ניתן היום, כ"ג טבת תשע"ט, 31 דצמבר 2018, בנוכחות הצדדים ובאי כוחם.